

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju odredbe članka 15. točke 2. i članka 8. stavaka 1. i 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ broj 140/05 i 12/12), članaka 78. i 97. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13) u postupku posrednog nadzora pokrenutom po službenoj dužnosti nad poslovanjem leasing društva IMPULS – LEASING d.o.o., Zagreb, Velimira Škorpika 24/1, OIB: 65918029671, zastupanom po članovima uprave Arminu Franzu Tenggu i Marinu Juraiću, na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 22. travnja 2021. donosi

RJEŠENJE

1. Društvu IMPULS – LEASING d.o.o., Zagreb, Velimira Škorpika 24/1, OIB: 65918029671, radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nalaže se:

1.1. od dana zaprimanja ovoga Rješenja s primateljima leasinga sklapati ugovore o leasingu na jasan i razumljiv način tako da:

- u ugovorima o financijskom leasingu bude jasno određena vrsta kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata, a u ugovorima o operativnom leasingu bude jasno određena vrsta leasing obroka te u slučaju ugovaranja mogućnosti promjene leasing rata/obroka koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga,
- ugovori o financijskom leasingu koji se sklapaju s potrošačima budu usklađeni s odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16) u dijelu obračuna kamatnih stopa.

Kao dokaz o izvršenju ovoga naloga, društvo IMPULS – LEASING d.o.o., Zagreb, Velimira Škorpika 24/1, dužno je u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga dostaviti Izvješće o poduzetim mjerama zajedno s:

- izmijenjenim te od strane Uprave usvojenim tipskim ugovorima o leasingu (obrazac ugovora i opći uvjeti),
- mišljenjem internog revizora o provedbi naloga iz ove točke ovog Rješenja,
- drugim dokazima koji potvrđuju izvršenje naloga iz ove točke ovog Rješenja.

1.2. u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja dostaviti pisano očitovanje Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene na dan 1. studenog 2008., 1. kolovoza 2011. i 1. rujna 2011. godine.

2. Društvu IMPULS – LEASING d.o.o., Zagreb, Velimira Škorpika 24/1, OIB: 65918029671, nalaže se da u roku od 5 dana od dana primitka ovoga Rješenja, na početnoj internetskoj stranici društva IMPULS – LEASING d.o.o., objavi da je Hanfa donijela ovo Rješenje dana 22. travnja 2021., sa mrežnom poveznicom na internetsku stranicu Hanfe na kojoj je ovo Rješenje objavljeno i tu obavijest drži na početnoj internetskoj stranici neprekidno 60 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Na temelju članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13; dalje u tekstu: Zakon), a uzimajući u obzir dokumentaciju zaprimljenu u sklopu predmeta KLASA: 973-04/20-01/02, ovlaštene osobe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa)

obavile su po službenoj dužnosti posredni nadzor nad poslovanjem društva IMPULS – LEASING d.o.o., Zagreb, Velimira Škorpika 24/1, OIB: 65918029671 (dalje u tekstu: Društvo) po predmetu nadzora obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu.

O obavljenom posrednom nadzoru dana 11. prosinca 2020. sastavljen je Zapisnik o obavljenom nadzoru, KLASA: UP/I 973-06/20-01/02, URBROJ: 326-01-50-52-521-20-2, (dalje u tekstu: Zapisnik). Društvo je omogućeno ostvariti i zaštititi svoja prava i pravne interese sukladno članku 88. stavku 2. Zakona, a u svezi s člankom 92. stavkom 3. Zakona na način da je imalo pravo uložiti prigovor na Zapisnik, odnosno dostaviti eventualne primjedbe uz koje je bilo dužno priložiti dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost navoda. Društvo je dana 22. prosinca 2020. dostavilo podnesak „Prigovor leasing društva IMPULS – LEASING društva s ograničenom odgovornošću za leasing, Zagreb, Velimira Škorpika 24/1, MBS: 080575661, OIB: 65918029671 na Zapisnik o obavljenom nadzoru od 11. prosinca 2020. klasa: 973-06/20-01/02, urbroj: 326-01-50-52-20-521-2“ (dalje u tekstu: Prigovor).

1.1. U dijelu nadzora nad transparentnošću aktualnih ugovornih odredbi ugovora o financijskom i operativnom leasingu sklopljenih s pravnim osobama utvrđeno je kako u istima nije jasno određeno radi li se o ugovoru o leasingu sklopljenom s fiksnom kamatnom stopom/leasing obrokom ili promjenjivom kamatnom stopom/leasing obrokom vezanom uz neku referentnu kamatnu stopu te nije jasno određena promjena kamatnih stopa zbog promjene uvjeta refinanciranja na tržištu novca. Utvrđeno je također kako ugovorne odredbe omogućuju Društvo jednostranu izmjenu leasing rata/obroka bez utjecaja druge ugovorne strane.

S obzirom da odredbe ugovora o leasingu kojima su određene kamatne stope (odnosno leasing rate/obroci) i njihove izmjene nisu napisane na pregledan i razumljiv način tako da primatelju leasinga omogući raspolaganje svim bitnim informacijama o uvjetima ugovora iz kojih će biti vidljiva prava i obveze ugovornih strana Hanfa je utvrdila da je Društvo prilikom sastavljanja ugovora postupilo suprotno članku 3. stavku 2. *Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope* („Narodne novine“ br. 66/14 i 86/18; dalje u tekstu: Pravilnik o ugovorima).

U odnosu na zaključak Hanfe kako pregledom aktualnih ugovornih odredbi ugovora o leasingu nije jasno određeno radi li se o ugovoru o leasingu s fiksnom kamatnom stopom/obrokom ili promjenjivom kamatnom stopom/obrokom vezanom uz neku referentnu kamatnu stopu Društvo u Prigovoru navodi kako iz ugovora o leasingu te Općih uvjeta poslovanja društva IMPULS – LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o financijskom leasingu, Općih uvjeta poslovanja društva IMPULS – LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o operativnom leasingu kao i Općih uvjeta poslovanja društva IMPULS – LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o operativnom leasingu s ugovorenom visinom ostatka vrijednosti, proizlazi da nije odredilo referentnu kamatnu stopu uz koju bi bila vezana visina kamatne stope, jer bi tada ugovorom izričito utvrdilo o kojem parametru ili referentnoj kamatnoj stopi se radi, fiksni dio marže ili kamatne stope, referentne dane i referentna razdoblja te uzročno – posljedične veze kretanja kamatne stope na visinu kamatne stope.

Iz ovakvog navoda Društva iznesenog u Prigovoru Hanfa zaključuje kako Društvo potvrđuje da se radi o ugovorima koji nisu vezani uz neki promjenjivi parametar (referentnu kamatnu stopu) temeljem čega bi se trebali mijenjati iz čega se može zaključiti da navedeni ugovori imaju obilježja ugovora sklopljenih s nepromjenjivom (fiksnom) kamatnom stopom/leasing obrokom. Nadzorom je utvrđeno da ugovori sadrže i zbujujuću odredbu kako se nepromjenjivost kamatne stope/leasing obroka ne ugovara. Iako je navedena odredba nejasna iz nje proizlazi da je iznos ukupne naknade odnosno kamatne stope/leasing obroka promjenjiv sukladno odredbama općih uvjeta koje propisuju da su leasing rate/obroci promjenjivi, između ostalog, zbog promjene uvjeta refinanciranja. S obzirom da iz navedenog proizlazi da ugovori nisu vezani uz neku referentnu kamatnu stopu, nejasna je izjava navedena u obrascu ugovora o financijskom leasingu čijim potpisom primatelj leasinga izričito potvrđuje kako je prije potpisa ugovora upozoren od strane Društva da je ugovaranje promjenjive naknade za leasing

povezano s dodatnim rizicima, a posebice rizikom promjene naknade za leasing zbog promjene referentne kamatne stope. Također je nejasno zašto je Društvo izvještavalo Hanfu da su navedeni ugovori sklopljeni s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz vrijednost 3m EURIBOR-a. Člankom 52. stavkom 4. Zakona određeno je kako ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga. S obzirom na navedeno Hanfa ostaje pri utvrđenju iz Zapisnika kako su predmetni ugovori nejasni i zbunjujući.

Na utvrđenje Hanfe kako u ugovorima o leasingu nije jasno određena promjena kamatnih stopa zbog promjene uvjeta refinanciranja na tržištu novca, Društvo u Prigovoru navodi kako nije bilo primjedbi primatelja leasinga na nejasnoću ili nerazumljivost ugovornih odredbi, niti je na odnosnu odredbu ukazano u sudskom postupku u kojem je predmet spora bio povezan s općim uvjetima poslovanja Društva, a u kojem sud po službenoj dužnosti u smislu Zakona o obveznim odnosima pazi na ništetnost ugovornih odredbi. Društvo napominje kako najveći broj primatelja leasinga ima svojstvo trgovca u smislu odredbe članka 3. Zakona o trgovačkim društvima te da su primatelji leasinga kao trgovci i poduzetnici upoznati ne samo sa značenjem pojma, već i konkretnim uvjetima i praksom refinanciranja, jer su u obavljanju svoje djelatnosti najčešće sami upućeni na refinanciranje svog poslovanja tako da za njih odredba o mogućnosti promjene kamatne stope odnosno visine obroka/rate leasinga zbog promjene uvjeta refinanciranja nikada nije bila nerazumljiva, niti je s njihove strane osporavana.

U tijeku nadzora Hanfa se nije mogla uvjeriti je li ili nije bilo primjedbi na jasnoću odredbi od strane primatelja leasinga koji u najvećem broju imaju status trgovca. Hanfa smatra da analiza navedenih odredbi ugovora traži određeni veći stupanj znanja nego što ga ima prosječni primatelj leasinga bez obzira da li se radi o potrošaču ili ne. No bez obzira na navedeno Hanfa smatra da je u tijeku nadzora iznijela dovoljno argumenata iz kojih je vidljivo kako se doista radi o nerazumljivim i neodređenim odredbama ugovora o leasingu. Sama konstatacija Društva, da do sada nije bilo primjedbi od strane primatelja leasinga ne znači da je opisano postupanje Društva ispravno te ne mijenja činjenicu kako navedenim odredbama ugovora o leasingu nisu jasno određene izmjene kamatnih stopa temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke te da stoga primatelju leasingu nisu na razumljiv način prezentirane njegove potencijalne obveze koje bi mogle dovesti do većih troškova kamata/leasing obroka od onih koje su inicijalno ugovorene. S obzirom na sve navedeno Hanfa ostaje pri utvrđenjima iz Zapisnika.

Nadalje, Društvo navodi kako vezivanje mogućnosti promjene visine kamatne stope u ugovorima o leasingu isključivo uz određivanje referentne kamatne stope u bitnome ugrožava načelo stranačke autonomije i dispozitivnosti iz članka 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18; dalje u tekstu: ZOO) kojim je zajamčena sloboda uređivanja obveznih odnosa. Stoga mogući izostanak definiranja takvog vezivanja nikako ne znači povredu odredaba ZOO-a odnosno povredu odredaba drugog propisa, dok takav drugi propis nije donesen.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora jer je jasno da je Društvo pogrešno protumačilo navode Hanfe iz Zapisnika. Naime, Hanfa u Zapisniku ni na koji način nije zauzela stav da bi Društvo u ugovorima o leasingu mogućnost promjene visine kamatne stope trebalo isključivo vezati uz određivanje referentne kamatne stope, a čime bi eventualno bila ugrožena ZOO-om zajamčena sloboda uređivanja obveznih odnosa. Društvo je prilikom sklapanja ugovora o leasingu bilo slobodno ugovoriti odnose s primateljem leasinga u okviru važećih zakonskih i podzakonskih odredbi pa tako i slobodno ugovoriti koju će vrstu kamatne stope primijeniti na izračun leasing rata/obroka.

Pored navedenog, člankom 2. ZOO-a kao jedno od načela na kojem se temelje obvezni odnosi navedeno je načelo slobode ugovaranja. No navedena odredba u nastavku navodi da je sloboda ugovaranja moguća ukoliko ista nije suprotna Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva. Sukladno članku 52. stavku 6. Zakona, ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga. Sukladno navedenom jasno je kako je načelo slobode ugovaranja na koje se Društvo u Prigovoru poziva isto tako ograničeno

prisilnim propisima te ostalim načelima obveznih odnosa kako sloboda uređenja obveznog odnosa ne bi bila na štetu jedne od ugovornih strana, trećih osoba ili društva u cjelini. Hanfa je nadzorom zaključila kako ugovorne odredbe koje vežu promjenu kamatne stope uz promjenu uvjeta refinanciranja na tržištu novca nisu napisane na jasan i razumljiv način kako bi druga ugovorna strana mogla imati jasnu i potpunu informaciju o promjeni kamatne stope te kako bi se na osnovu takve informacije mogla suglasiti o promjeni iste. Naprotiv, ovakve ugovorne odredbe upravo daju mogućnost Društvu da svoje propuste u upravljanju rizicima prevale na štetu primatelja leasinga što je suprotno drugom osnovnom načelu obveznih odnosa određenog člankom 8. ZOO, a to je da je svatko dužan suzdržati se od postupka kojim se može drugome prouzročiti šteta. Stoga Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora te ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika.

Nadalje, Društvo u Prigovoru dodatno skreće pozornost kako svaka promjena troškova njegovog refinanciranja u vidu povećanja anuiteta uslijed promjene ukupne kamatne stope, neovisno o činjenici, radi li se o promjeni nepromjenjivog dijela takve kamatne stope (odnosno kamatne marže po dikciji Zapisnika o nadzoru), ili se radi o promjeni referentne kamatne stope, s motrišta Društva predstavlja promjenu uvjeta refinanciranja, jer ima za posljedicu poskupljenje troškova refinanciranja na koje Društvo kao korisnik kredita, odnosno primatelj refinanciranja ne može utjecati.

Nadzorom je utvrđeno da Društvo kao glavni temelj za promjenu kamatnih stopa u ugovorima o leasingu navodi odredbu točke 21.1. općih uvjeta kojom je predviđena mogućnost povećanja obroka/rata leasinga uslijed promjena uvjeta refinanciranja koji su temelj kalkulacije samog ugovora o leasingu. Sukladno članku 52. stavku 6. Zakona, ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga. Navedene ugovorne odredbe kojima je Društvo propisalo promjenu kamatnih stopa Hanfa je ocijenila neodređenim i neodredivim te da iste ne daju Društvu pravnu osnovu za izmjenu leasing rata/obroka. Iz Prigovora Društva je jasno kako Društvo tu odredbu tumači na način da promjena uvjeta refinanciranja znači promjenu kamatnih stopa u primljenim kreditima uzrokovanu zbog promjene vrijednosti referentne kamatne stope i zbog promjene kamatne marže, međutim to iz ugovornih odredbi jasno ne proizlazi.

Hanfa se ne slaže s navodima Društva iz Prigovora da svako povećanje troškova refinanciranja znači promjenu uvjeta refinanciranja koja je u ugovornim odredbama navedena kao osnova za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu. Nadzorom je utvrđeno da su primljeni krediti kojima je Društvo financiralo svoje poslovanje ugovoreni s promjenjivom kamatnom stopom koja se sastoji od fiksnog dijela (kamatne marže) i promjenjivog dijela koji se mijenja ovisno o promjenama referentne kamatne stope. Prema tome, Hanfa je stava da se promjena kamatne stope u primljenim kreditima koja je nastala zbog promjene referentne kamatne stope ne može smatrati promjenom uvjeta refinanciranja već usklađivanjem ugovorene promjenjive kamatne stope s ugovorenim promjenjivim parametrom. S obzirom na navedeno Hanfa ne prihvaća prigovor Društva te ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika.

U odnosu na navode iz Zapisnika kako ugovorne odredbe omogućuju Društvu jednostranu izmjenu leasing rata/obroka bez utjecaja druge ugovorne strane, Društvo u Prigovoru navodi kako su odredbom točke 21.1. *Općih uvjeta poslovanja društva IMPULS – LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o financijskom leasingu*, koji se primjenjuju na sve ugovore zaključene s primateljima leasinga koji nemaju svojstvo potrošača, pregledno, jasno i razumljivo utvrđeni uvjeti koji za vrijeme trajanja ugovora mogu dovesti do prilagodbe visine učešća ili rate kod financijskog leasinga, s time da je jasno ukazano kako način obavještanja o navedenim promjenama primatelj leasinga odabire prilikom sklapanja ugovora o leasingu. Isto tako, odredbom točke 21.1. *Općih uvjeta poslovanja društva IMPULS – LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o operativnom leasingu kao i Općih uvjeta poslovanja društva IMPULS – LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o operativnom leasingu s ugovorenom visinom ostatka vrijednosti* predviđeno je da iz istih razloga mogu biti promijenjeni visina predujma naknade i obroka naknade za leasing kod ugovora o operativnom leasingu s ugovorenom visinom ostatka vrijednosti, odnosno visina jamčevine i obroka leasinga kod ugovora o operativnom

leasingu. Društvo zaključuje da, ako su općim uvjetima ugovora čiju primjenu je primatelj leasinga prihvatio sklapanjem ugovora o leasingu, utvrđeni objektivni, jasni, razumljivi i k tome dokazivi uvjeti koji mogu dovesti do promjene visine obroka/rate naknade za leasing, ukupne naknade za leasing i kamatne stope, u slučaju nastupa takvih uvjeta za odnosnu promjenu više nije potrebna suglasnost primatelja leasinga, jer je na takvu promjenu pristao prihvaćanjem tih općih uvjeta u trenutku sklapanja ugovora. Stoga takvo postupanje Društva ne može biti suprotno odredbi članka 247. ZOO-a, jer na takvu situaciju u konkretnim uvjetima rečena zakonska odredba nije niti primjenjiva. Društvo zaključuje kako promjene uvjeta refinanciranja koji su bili temelj kalkulacije rate/obroka naknade za leasing i kamatne stope prilikom sklapanja ugovora, ne trebaju biti nikakav izuzetak, jer ih je moguće precizno utvrditi i provjeriti. Stoga ako se ti uvjeti refinanciranja za vrijeme trajanja ugovora promijene, tako da uzrokuju potrebu prilagođavanja visine rate/obroka naknade za leasing, odnosno kamatne stope, davatelj leasinga bit će temeljem općih uvjeta ovlašten izvršiti njihovu prilagodbu i o njoj obavijestiti primatelja leasinga na način koji je odabrao prilikom sklapanja ugovora.

Hanfa se ne slaže s navodima Društva iz Prigovora kako su ugovorima o leasingu odnosno općim uvjetima utvrđeni objektivni, jasni, razumljivi i dokazivi uvjeti koji mogu dovesti do promjene visine obroka/rate naknade za leasing, ukupne naknade za leasing i kamatne stope.

Sukladno članku 269. stavku 2. ZOO-a svaka činidba kao što je plaćanje obroka ili rate leasinga mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno određiva pri čemu je činidba određiva ako ugovor sadrži podatke pomoću kojih se može odrediti.

Nadzorom je utvrđeno da Društvo kao glavni temelj za promjenu kamatnih stopa u ugovorima o leasingu navodi odredbu točke 21.1. općih uvjeta kojom je predviđena mogućnost povećanja obroka/rata leasinga uslijed promjena uvjeta refinanciranja koji su temelj kalkulacije samog ugovora o leasingu. Hanfa je pregledom odredbi općih uvjeta utvrdila kako nije jasno određeno o čemu ovisi promjenjivost kamatnih stopa odnosno što znači pojam „promjena uvjeta refinanciranja“. Ukoliko bi se navedenu odredbu tumačilo da promjena uvjeta refinanciranja znači promjenu troška refinanciranja odnosno promjenu kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima Društvo financira svoje poslovanje (ugovore o leasingu) nejasno je odnosi li se ta promjena na promjenu kamatne stope u primljenim kreditima nastalu zbog promjene vrijednosti referentne kamatne stope ili na promjenu kamatne stope zbog promjene kamatne marže kao sastavnog dijela promjenjive kamatne stope.

Kako je već prethodno navedeno, iako to iz nje jasno ne proizlazi, Društvo navedenu odredbu svojevotjno tumači na način da promjena uvjeta refinanciranja znači promjenu kamatnih stopa u primljenim kreditima uzrokovanu zbog promjene vrijednosti referentne kamatne stope i zbog promjene kamatne marže. Hanfa se ne slaže s takvim tumačenjem Društva iz Prigovora da svako povećanje troškova refinanciranja znači promjenu uvjeta refinanciranja jer je nadzorom utvrđeno da su primljeni krediti kojima je Društvo financiralo svoje poslovanje ugovoreni s promjenjivom kamatnom stopom koja se sastoji od fiksnog dijela (kamatne marže) i promjenjivog dijela koji se mijenja ovisno o promjenama referentne kamatne stope. Prema tome, Hanfa je stava da se promjena kamatne stope u primljenim kreditima koja je nastala zbog promjene referentne kamatne stope ne može smatrati promjenom uvjeta refinanciranja već usklađivanjem ugovorene promjenjive kamatne stope s ugovorenim promjenjivim parametrom.

Takvim širokim tumačenjem ugovornih odredbi od strane Društva proizlazi da bi svaka promjena kamatnih stopa u primljenim kreditima bila opravdani razlog za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu iz čega proizlazi da Društvo ne bi bilo u obvezi upravljati rizicima u svom poslovanju (ročno, kamatno i valutno usklađivati izvore financiranja i plasmane) već bi sve rizike moglo prebacivati na primatelje leasinga. Nadzorom je utvrđeno da je cijeli poslovni model Društva postavljen na kamatno neusklađenim izvorima financiranja i plasmanima. Naime, Društvo je kreditima sklopljenim s promjenjivim kamatnim stopama koje su bile vezane uz promjene referentnih kamatnih stopa financiralo ugovore o leasingu kod kojih kamatne stope nisu bile vezane uz promjene referentnih kamatnih stopa. Rizik promjene referentnih

kamatnih stopa kojem se pri tome izložilo Društvo je putem aktiviranja navedenih spornih odredbi prebacilo na primatelje leasinga na način da im je povećavalo kamatne stope u ugovorima o leasingu. Prema tome, tako sastavljene ugovorne odredbe uz opisano tumačenje istih od strane Društva omogućuju egzistiranje poslovnog modela koji se temelji na neadekvatnom upravljanju rizicima.

Slijedom navedenog, Hanfa ostaje kod utvrđenja u Zapisniku kako su navedene odredbe općih uvjeta ugovora o financijskom i operativnom leasingu nejasne, podložne različitim tumačenjima, ne doprinose transparentnosti ugovornih odnosa te ostavljaju mogućnost Društvu da na primatelja leasinga prevali troškove koji nisu vezani uz financiranje aktivnih ugovora o leasingu.

Pored navedenog, Društvo točkom 7.2. općih uvjeta uz ugovore o leasingu utvrđuje kako se promjena leasing rate/obroka zbog promjene uvjeta refinanciranja ne smatra izmjenom ili dopunom ugovora te da za navedenu izmjenu nije potrebna suglasnost primatelja leasinga.

Nadzorom je utvrđeno da su navedene odredbe općih uvjeta sastavljene na način da se prilikom izmjene kamatne stope/leasing obroka zbog promjene uvjeta refinanciranja izbjegne utjecaj primatelja leasinga na navedene izmjene odnosno da Društvu omogući da jednostrano izmijeni visinu kamatne stope/obroka. Naime, sukladno načelima određenih ZOO-om ugovor predstavlja pravni posao koji se sklapa suglasnošću volja obje ugovornih strana. Tako se i sukladno članku 247. ZOO-a ugovor smatra sklopljenim kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Nadzorom je utvrđeno da su se Društvo i primatelji leasinga kroz ugovorne odredbe ili prihvatanje ponude usuglasili o visini kamatne stope/leasing obroka koja nedvojbeno predstavlja bitan sastojak ugovora. S obzirom da se navedena načela i odredba ZOO-a odnose i na sve izmjene samog ugovora ugovorne strane bi se trebale usuglasiti i s izmjenama visine kamatne stope/leasing obroka. Iz toga razloga jednostrana promjena bilo koje ugovorne odredbe suprotna je načelu ugovaranja u skladu s odredbama ZOO-a.

Slijedom navedenog, Hanfa se ne slaže s navodom Društva iz Prigovora da, u slučaju nastupa po navodu Društva objektivnih i dokazivih uvjeta koji mogu dovesti do promjene kamatne stope (leasing rata/obroka), za tu promjenu više ne bi bila potrebna suglasnost primatelja leasinga, jer je na takvu promjenu pristao prihvaćanjem tih općih uvjeta u trenutku sklapanja ugovora. Takav navod bi eventualno mogao biti točan da je Društvo sklapalo ugovore o leasingu s promjenjivom kamatnom stopom koja bi bila vezana uz neki promjenjivi parametar (referentnu kamatnu stopu) na čije promjene ugovorne strane ne bi mogle utjecati te stoga za ugovorno usklađivanje kamatnih stopa s promjenama ugovorenog promjenjivog parametra ne bi bila potrebna suglasnost primatelja leasinga već bi bila dovoljna obavijest kojom ga se obavještava o izmijenjenom iznosu leasing rate/obroka. Međutim, kako je nadzorom utvrđeno Društvo nije sklapalo ugovore o leasingu s kamatnom stopom vezanom uz neki promjenjivi parametar već s kamatnom stopom koja ima obilježja nepromjenjive kamatne stope uz mogućnost njene izmjene zbog nastupanja izvanrednih okolnosti kao što je promjena uvjeta refinanciranja. Da se radi o izvanrednim okolnostima potvrđuje i činjenica da je Društvo u razdoblju nadzora zbog tih razloga mijenjalo kamatne stope samo dva puta i to u 2008. i 2011. godini. Iz navedenog je jasno da se ovakve izmjene ne odnose na redovno usklađivanje kamatnih stopa s nekim promjenjivim parametrom već na izvanrednu promjenu koja je rezultat odluke Društva koje je odlučilo promijeniti kamatnu stopu te na taj način utjecati na visinu leasing rata/obroka. Dakle, navedena promjena je izvršena odlukom jedne ugovorne strane (Društva) bez utjecaja druge ugovorne strane (primatelja leasinga).

Slijedom navedenog, ne prihvaćaju se navodi izneseni u Prigovoru te Hanfa ostaje pri utvrđenjima iz Zapisnika da je ovakav način sastavljanja ugovornih odredbi u suprotnosti sa člankom 247. ZOO-a jer ugovorne odredbe ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni bitnih sastojaka ugovora, a što izmjena kamatne stope/leasing obroka nedvojbeno jest, već omogućuju jednostranu izmjenu tog bitnog sastojka ugovora bez utjecaja druge ugovorne strane.

Slijedom svih nadzorom utvrđenih nepravilnosti u dijelu nadzora nad transparentnošću aktualnih ugovornih odredbi ugovora o financijskom i operativnom leasingu sklopljenih s pravnim osobama, Hanfa ostaje kod utvrđenih nepravilnosti da u ugovorima o leasingu nisu jasno određene kamatne stope temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke niti je jasno određen način izmjene kamatne stope koji bi bio jasan i poznat primatelju leasinga te koji bi bio objektivne prirode na koji ugovorne strane ne bi svojevrijem mogle utjecati. Prema tome primatelju leasinga nisu na razumljiv način prezentirane njegove potencijalne obveze koje bi mogle dovesti do većih troškova kamata/leasing obroka od onih koje su inicijalno ugovorene. Na ovaj način Društvo je, pored toga što ugovorom nije jasno i nedvojbeno odredilo uvjete za promjenu rate/obroka, te tako ostavilo mogućnost da ih mijenja po svom nahođenju, odredilo i kako se navedena promjena ne smatra izmjenom ugovora o leasingu za koju se ne traži suglasnost druge ugovorne strane. S obzirom da odredbe ugovora o leasingu kojima su određene kamatne stope (odnosno leasing rate/obroci) i njihove izmjene nisu napisane na pregledan i razumljiv način tako da primatelju leasinga omogući raspolaganje svim bitnim informacijama o uvjetima ugovora iz kojih će biti vidljiva prava i obveze ugovornih strana, Hanfa je utvrdila da je Društvo prilikom sastavljanja ugovora postupilo suprotno članku 3. stavku 2. Pravilnika o ugovorima.

Nadzorom trenutno važećih odredbi ugovora o financijskom leasingu sklopljenih s potrošačima utvrđeno je kako se odredbe općih uvjeta u kojima je navedeno da je kamatna stopa nepromjenjiva ne podudaraju s odredbama glavnog ugovora gdje je ugovorena promjenjiva kamatna stopa. Isto tako, Društvo ugovornim odredbama sklopljenim s potrošačima nije kvalitativno i kvantitativno razradilo uzročno-posljedične veze kretanja referentne kamatne stope i utjecaj tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope odnosno pojasnilo na koji način će doći do promjene kamatne stope sukladno podacima navedenim u obrascu ugovora čime je postupilo protivno odredbi članka 11.a stavka 1. točke b) Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15, 52/16; dalje u tekstu: ZOPK).

U odnosu na ocjenu iznesenu u Zapisniku kako se ne podudaraju odredbe Općih uvjeta društva IMPULS-LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o financijskom leasingu s potrošačima i odredbe konkretnog ugovora o financijskom leasingu broj 41584 sklopljenog s primateljem leasinga potrošačem, uz koji su stranke zaključile aneks ugovora kojim je uglavljena promjenjiva kamatna stopa, Društvo ukazuje kako je nedvojbeno da odnosni aneks ugovora predstavlja posebnu pogodbu, koja u smislu odredbe članka 295. stavka 3. ZOO-a derogira odredbe općih uvjeta s kojom posebna pogodba ne bi bila sukladna. Društvo isto tako dodaje kako su odnosnim aneksom jasno utvrđeni fiksni dio kamatne stope, referentna kamatna stopa i referentna razdoblja, te njihova kvalitativna i kvantitativna uzročno-posljedična veza, u smislu odredbe članka 11.a stavka 1. točke 2. Zakona o potrošačkom kreditiranju obzirom da su iskazani brojevi iznosi nominalne kamatne stope, te fiksni dio kamatne stope i visina referentne kamatne stope vrijedeće u trenutku sklapanja ugovora, iz čega je jasno razumljivo kako visina promjenjive nominalne kamatne stope odgovara zbroju fiksnog dijela kamatne stope i referentne kamatne stope. Društvo navodi da u pravilu s potrošačima kao primateljima leasinga zaključuje ugovore o financijskom leasingu s nepromjenjivom kamatnom stopom. Samo iznimno zaključuje ugovor s promjenjivom kamatom u kom slučaju se s primateljem zaključuje odgovarajući aneks. Stoga, zaključuje se u Prigovoru, nije osnovana ocjena iznesena u Zapisniku da se odredbe općih uvjeta o nepromjenjivoj kamatnoj stopi ne podudaraju s odredbama glavnog ugovora kojim je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, jer su samim sklapanjem glavnog ugovora kojim je ugovorena promjenjiva kamatna stopa, stavljene izvan snage odredbe općih uvjeta koje se odnose na nepromjenjivu kamatnu stopu.

Pregledom odredbi obrasca Ugovora o financijskom leasingu broj 41584 sklopljenog s primateljem leasinga potrošačem utvrđeno je kako je u ugovoru navedena nominalna kamatna stopa kao i efektivna kamatna stopa. Sukladno navedenim odredbama obrasca ugovora i pripadajućih *Općih uvjeta društva IMPULS - LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o financijskom leasingu s potrošačima* određeno je kako je kamatna stopa nepromjenjiva osim

u izvanrednim slučajevima navedenim u članku 21.1. općih uvjeta. Društvo je istog dana kada je sklopilo predmetni ugovor o leasingu s navedenim primateljem leasinga kao potrošačem sklopilo i Aneks ugovoru o financijskom leasingu br. 41584. Odredbama aneksa ugovora Društvo je pored nominalne i efektivne kamatne stope odredilo i fiksni dio kamatne stope (maržu), referentnu kamatnu stopu te referentna razdoblja i dan na koji se određuje referentna kamatna stopa što je u skladu s odredbama ZOPK koje reguliraju promjenjivu kamatnu stopu u ugovorima s potrošačima. No odredbom članka 3. Aneksa Društvo određuje kako „Ostale odredbe osnovnog Ugovora navedenog u članku 1. ovog Aneksa ostaju nepromijenjene.“ te kako je Aneks sastavni dio Ugovora o financijskom leasingu br. 41584 i Općih uvjeta društva IMPULS - LEASING d.o.o. za sklapanje ugovora o financijskom leasingu s potrošačima.

Sklapanjem navedenog dodatka ugovora o leasingu odredbe općih uvjeta koje su se primjenjivale na već sklopljeni ugovor s nepromjenjivom kamatnom stopom, a koje se sukladno odredbi članka 3. dodatka ugovora i dalje primjenjuju, nisu usklađene s odredbama dodatka ugovora o leasingu. Tvrdnja Društva kako odredbe dodatka ugovora derogiraju odredbe općih uvjeta u suprotnosti je s odredbom dodatka kako „Ostale odredbe osnovnog Ugovora navedenog u članku 1. ovog Aneksa ostaju nepromijenjene.“ te kako je aneks sastavni dio ugovora o financijskom leasingu i pripadajućih općih uvjeta za sklapanje ugovora o financijskom leasingu s potrošačima. No ukoliko bi se prihvatila tvrdnja Društva kako odredbe dodatka ugovora o leasingu derogiraju odredbe općih uvjeta nejasno je koje se točno odredbe općih uvjeta derogiraju te bi isto trebalo biti jasno navedeno u dodatku ugovora. Ukoliko se derogiraju odredbe općih uvjeta u potpunosti, Društvo na taj način nije reguliralo niz situacija vezanih uz ugovorni odnos koje se standardno pokrivaju odredbama općih uvjeta kao i one koje trebaju biti određene odredbama ugovora sukladno ZOPK. Pored navedenog, nadzorom je utvrđeno da Društvo ugovornim odredbama nije kvalitativno i kvantitativno razradilo uzročno-posljedične veze kretanja referentne kamatne stope i utjecaj tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope odnosno pojasnilo na koji način će doći do promjene kamatne stope sukladno podacima navedenim u obrascu ugovora čime je postupilo protivno odredbi članka 11.a stavka 1. točke b) ZOPK-a.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi da u pravilu s potrošačima kao primateljima leasinga zaključuje ugovore o financijskom leasingu s nepromjenjivom kamatnom stopom te da samo iznimno zaključuje ugovor s promjenjivom kamatom u kom slučaju se s primateljem zaključuje odgovarajući aneks. Iz navedenog je razvidno da se u slučaju gore navedenog ugovora ne radi o iznimci već o poslovnom modelu koji Društvo primjenjuje prilikom sklapanja ugovora o financijskom leasingu s potrošačima s promjenjivom kamatnom stopom. Dakle, Društvo prilikom sklapanja ugovora s promjenjivom kamatnom stopom prethodno s primateljem leasinga sklapa ugovor s fiksnom kamatnom stopom čiji su sastavni dio opći uvjeti s fiksnom kamatom da bi isti dan sklopilo aneks s promjenjivom kamatnom stopom koji derogira odredbe općih uvjeta koji se odnose na fiksnu kamatu. Iz navedenog proizlazi da je razlog takvog postupanja propust Društva u izradi obrasca ugovora o leasingu i pripadajućih općih uvjeta koji se sklapaju s potrošačima u slučaju ugovaranja promjenjive kamatne stope te se stoga odlučilo na ovakav način ugovaranja. Zakon propisuje da ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga. To se posebno odnosi na ugovore o financijskom leasingu sklopljene s potrošačima na koje se dodatno primjenjuju odredbe ZOPK. Slijedom navedenog, takav način sklapanja ugovora o financijskom leasingu je neprihvatljiv s aspekta preglednosti i razumljivosti ugovora primatelju leasinga. S obzirom na navedeno ne prihvaćaju se navodi Društva izneseni u Prigovoru te Hanfa ostaje pri utvrđenjima iz Zapisnika.

Slijedom svega navedenog, Hanfa smatra da se održavanjem nejasnih i nerazumljivih ugovornih odredbi proces obračuna i izmjene kamatnih stopa u Društvu odvija na nejasan i netransparentan način prema primateljima leasinga. Radi otklanjanja navedene nepravilnosti, a kako bi Društvo s primateljima leasinga sklapalo ugovore o leasingu sastavljene na pregledan i razumljiv način naloženo je da u ugovorima o financijskom leasingu bude jasno određena vrsta kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata, u ugovorima o operativnom leasingu bude jasno određena vrsta leasing obroka te da u slučaju ugovaranja

mogućnosti promjene leasing rata/obroka koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga. Također, ugovore o financijskom leasingu koji se sklapaju s potrošačima potrebno je uskladiti s odredbama ZOPK u dijelu primjene referentnih kamatnih stopa, a sve kako je to naloženo u točki 1.1. izreke ovog Rješenja.

1.2. U dijelu nadzora nad obračunom kamatnih stopa u ugovorima o leasingu utvrđeno je kako je Društvo sklapalo ugovore o leasingu na način da godišnje kamatne stope (kod ugovora o financijskom leasingu) i leasing obroci (kod ugovora o operativnom leasingu) nisu bili vezani uz neki promjenjivi parametar (referentnu kamatnu stopu) temeljem kojeg bi se trebali mijenjati iz čega se može zaključiti da su navedeni ugovori imali obilježja ugovora sklopljenih s nepromjenjivom (fiksnom) kamatnom stopom/leasing obrokom. Kod ugovora o financijskom leasingu Društvo je ugovaralo kamatne stope dok kod ugovora o operativnom leasingu kamatne stope temeljem kojih je obračunavalo leasing obroke nisu bile ugovorene, već su bile interno određene od strane Društva. Nadzorom je utvrđeno da je Društvo na dan 1. studenog 2008., 1. kolovoza 2011. i 1. rujna 2011. povećalo inicijalno ugovorene leasing rate/obroke na način da je povećalo godišnju kamatnu stopu temeljem koje je obračunavalo te leasing rate/obroke. Ukupno povećanje kamatnih stopa provedeno je na 2.865 ugovora o leasingu sklopljenih u valuti EUR te je prosječno iznosilo 0,7 postotnih bodova. Za navedene promjene Društvo se očitovalo da nije sastavljalo posebne odluke.

Društvo se očitovalo da je promjena kamatnih stopa izvršena sukladno općim uvjetima ugovora o leasingu. Međutim, Hanfa je utvrdila da su ugovorne odredbe koje reguliraju promjenu kamatnih stopa nejasne te da nisu davale pravo Društvu da mijenja kamatne stope u aktivnim ugovorima o leasingu. Također je utvrđeno da su ugovorne odredbe sastavljene suprotno *Zakonu o obveznim odnosima* („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08; dalje u tekstu: ZOO iz 2008.) jer ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni kamatnih stopa (kao bitnog sastojka ugovora) već omogućuju jednostranu izmjenu istih od strane Društva.

O promjenama kamatnih stopa po ugovorima o leasingu koji nisu sklopljeni s potrošačima primatelji leasinga su obaviješteni putem izdanog računa za kamatu/leasing obrok kojim je nastupila obveza za plaćanje tih leasing rata/obroka. Takvim obavještavanjem je izbjegnuta utjecaj primatelja leasinga na izmjenu kamatnih stopa/leasing obroka koji nedvojbeno predstavljaju bitan sastojak ugovora o leasingu što dokazuje da su kamatne stope/leasing obroci izmijenjeni jednostrano od strane Društva čime je Društvo postupilo suprotno članku 247. ZOO iz 2008.

Kao razlog povećanja kamatnih stopa u ugovorima o leasingu Društvo je navelo povećanje troška refinanciranja odnosno povećanje kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima Društvo financira ugovore o leasingu. Nadzorom je utvrđeno da nije došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja (povećanja marži) u primljenim kreditima kojima su financirani ugovori o leasingu (kod kojih je Društvo povećalo kamatne stope) odnosno da nije došlo do povećanja troškova za Društvo vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu. Do povećanja kamatnih stopa u primljenim kreditima jednim je dijelom došlo zbog porasta vrijednosti referentnih kamatnih stopa (što ne predstavlja promjenu uvjeta refinanciranja, već usklađivanje s ugovorenom referentnom kamatnom stopom) te zbog ročne neusklađenosti izvora financiranja i plasmana (zatvaranje kratkoročnih kredita s nižom kamatnom stopom s kreditima s većom kamatnom stopom). Slijedom navedenog, Hanfa je zaključila da Društvo nije imalo opravdane razloge za podizanje kamatne stope u ugovorima o leasingu.

Slijedom navedenog, nadzorom je utvrđeno da je Društvo jednostrano i selektivno povećalo inicijalno ugovorene kamatne stope temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke pri čemu za navedeno nije imalo jasne ugovorne odredbe i opravdane razloge te o navedenim izmjenama nije na primjeren način obavijestilo primatelje leasinga. Tako povećane kamatne stope Društvo je održavalo do isteka ugovora te je na taj način primateljima leasinga zaračunalo leasing rate/obroke u iznosu većem od inicijalno ugovorenog.

Navedenim postupanjem članovi Uprave Društva nisu osigurali da poslovanje Društva bude u skladu s odredbama tada važećeg *Zakona o leasingu* („Narodne novine“ br. 135/06; dalje u tekstu: *Zakon iz 2006.*) i propisima donesenim na temelju tog zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona čime su postupili suprotno članku 22. *Zakona iz 2006.* Pored navedenog, Društvo odnosno članovi njegove uprave su neosnovanom naplatom leasing rata/obroka postupali nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, te na taj način nisu štitili integritet leasing tržišta, a kako je to određeno člankom 43. točkom 1. *Zakona.*

Društvo se na početku Prigovora očitovalo na utvrđenja iz Zapisnika kojima se, kako se navodi, osporava Društvu što je kao mogući razlog promjene visine kamatne stope, odnosno visine obroka i naknada za leasing, uz promjenu propisa, poreza, davanja i sl. utvrdilo također i promjenu uvjeta refinanciranja koji su bili temelj kalkulaciji visine kamata određenog ugovora pa stoga Hanfa smatra da je Društvo trebalo s primateljima leasinga ugovoriti referentnu kamatnu stopu uz koju bi bila vezana visina kamatne stope, te da je svaku izmjenu visine kamatne stope Društvo trebalo najprije sporazumno ugovoriti s primateljima leasinga na koje se izmjena odnosi.

Društvo napominje kako je definiranje određene referentne kamatne stope, referentnih razdoblja i kvalitativno-kvantitativno uzročno posljedične veze kretanja referentnih kamatnih stopa kao parametra koji se prati u kontekstu donošenja odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, kao obveza za leasing društva uvedena tek *Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju* („Narodne novine“ broj 112/12), koji je u tom dijelu stupio na snagu 10. siječnja 2013. i to samo za sklapanje novih ugovora o financijskom leasingu za potrošače dok je za ugovore o financijskom leasingu s potrošačima kao primateljima leasinga zaključene s promjenjivom kamatnom stopom prije 10. siječnja 2013. ova obveza nastupila tek 1. siječnja 2014. temeljem *Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju* („Narodne novine“ broj 143/13. i 147/13 – ispravak i 52/16 – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Društvo u nastavku citira pitanja i odgovore koji su se prethodnih godina nalazili na mrežnim stranicama Hanfe za vrijeme važenja prethodnog i aktualnog *Zakona o leasingu*, a kojima je po riječima Društva, Hanfa isticala svoje stajalište iz kojega se može zaključiti kako ona ne smatra nepravilnom, nerazumljivom ili na drugi način spornom odredbu općih uvjeta kojim se promjena visine rate za otplatu leasinga veže uz promjenu refinanciranja.

Društvo u Prigovoru pogrešno tumači činjenično stanje utvrđeno Zapisnikom. Naime, Hanfa u Zapisniku ni na koji način nije navela kako je Društvo s primateljima leasinga trebalo ugovarati referentnu kamatnu stopu uz koju bi bila vezana visina kamatne stope. Društvo je prilikom sklapanja ugovora o leasingu bilo slobodno ugovoriti odnose s primateljem leasinga u okviru tada važećih zakonskih i podzakonskih odredbi pa tako i slobodno ugovoriti koju će vrstu kamatne stope primijeniti na izračun leasing rata/obroka. Nadzorom je utvrđeno da je Društvo sklapalo ugovore o leasingu kod kojih kamatna stopa nije bila vezana uz neku referentnu kamatnu stopu te je navedenu činjenicu istaknula u Zapisniku. Navedenu činjenicu Hanfa nije niti osporavala u nadzoru već je osporavala način ugovaranja promjene tih kamatnih stopa.

Nadalje, Hanfa smatra da kamatna stopa predstavlja bitan sastojak ugovora o leasingu o kojem se ugovorne strane trebaju usuglasiti. S obzirom je da je promjena kamatnih stopa na ugovorima o leasingu izvršena samo tri puta u 2008. i 2011. (kod većine ugovora o leasingu samo jednom za vrijeme njihova trajanja) i to zbog, po navodima Društva, promjene uvjeta refinanciranja što je određeno odredbama općih uvjeta, a za koje je Hanfa nadzorom zaključila kako nisu napisane na jasan i razumljiv način te ne daju pravo Društvu da samostalno mijenja kamatnu stopu, Hanfa smatra da je zbog toga bilo potrebno dogovoriti s primateljima leasinga svaku promjenu kamatne stope.

Pitanja i odgovori postavljeni na mrežnim stranicama Hanfe na koje se Društvo referira odnosili su se na često postavljeno pitanje primatelja leasinga o tome da li su se uvjeti refinanciranja

davatelja leasinga na tržištu novca doista promijenili što je bio argument leasing društava kod promjene kamatne stope u ugovorima o leasingu. Odgovor Hanfe na postavljeno pitanje je bio kako je leasing društvo slobodno određivati uvjete pod kojima će se zaduživati na financijskom tržištu te da obrazloženje promjene treba zatražiti od samog leasing društva dok je stupanjem na snagu izmjena Zakona o potrošačkom kreditiranju posebno napomenuto kako je u ugovorima sklopljenim s potrošačima potrebno primjenjivati odredbe Zakona o potrošačkom kreditiranju. Odgovori Hanfe koje je Društvo citiralo se dakle ne odnose na način promjene kamatne stope u ugovorima o leasingu. Isto tako, navedena stajališta Hanfe su generalna i općenita te nisu bila rezultat nadzora nad transparentnošću ugovornih odredaba leasing društava kao ni nad postupanjem određenog neimenovanog leasing društva. Navedeno stajalište Hanfe dakle ne potvrđuje ispravnost postupanja Društva. Hanfa predmetnim odgovorima ni na koji način nije dovela u pitanje pravo leasing društva da mijenja kamatne stope u ugovorima o leasingu zbog promjene uvjeta refinanciranja. No Hanfa smatra da mogućnost i način promjene kamatne stope mora biti na jasan i razumljiv način prezentiran primatelju leasinga u ugovornim odredbama, da primatelj leasinga o istoj mora biti obavješten na prikladan način kako bi se s istom mogao usuglasiti te da za navedenu promjenu moraju nastupiti opravdani razlozi.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi kako je također pogrešno i nejasno stajalište Hanfe da ugovor o leasingu kod kojeg promjena visine kamatne stope nije vezana uz referentnu kamatnu stopu ima obilježje ugovora s fiksnom kamatnom stopom/leasing obrokom.

Hanfa je u Zapisniku navela da je Društvo sklapalo ugovore o leasingu na način da godišnje kamatne stope (kod ugovora o financijskom leasingu) i leasing obroke (kod ugovora o operativnom leasingu) nije vezalo uz neki promjenjivi parametar (referentnu kamatnu stopu) te da su se isti mogli mijenjati nastupanjem izvanrednih okolnosti kao što je promjena uvjeta refinanciranja. S obzirom da nisu vezani uz referentnu kamatnu stopu temeljem koje bi se usklađivali, Hanfa je navela da takvi ugovori imaju obilježja ugovora s fiksnom kamatnom stopom/leasing obrokom na način da se početno ugovorene kamatne stope/leasing obroci ne mijenjaju redovno već samo u slučaju nastupanja izvanrednih okolnosti odnosno promjene uvjeta refinanciranja. Navedenom ide u prilog činjenica kako je Društvo temeljem tako ugovorenih odredbi, obračunavalo leasing rate/obroke u iznosu koji je bio inicijalno ugovoren (leasing rate/obroci se nisu mijenjali) sve do dana kada je Društvo odlučilo povećati te leasing rate/obroke (1. studenog 2008., 1. kolovoza 2011. i 1. rujna 2011.) na način da je povećalo godišnju kamatnu stopu temeljem koje ih je obračunavalo. Činjenica da je Društvo kod većine ugovora samo jednom mijenjalo kamatnu stopu ukazuje kako se zapravo radi o ugovorima s nepromjenjivom kamatnom stopom kod kojih je zbog izvanrednih okolnosti trebalo mijenjati bitan sastojak ugovora. S obzirom na sve navedeno Hanfa ostaje pri utvrđenju iz Zapisnika kako ugovori o leasingu imaju obilježja ugovora sklopljenih s nepromjenjivom kamatnom stopom odnosno ratom/obrokom.

Isto tako Društvo u Prigovoru smatra kako je pogrešno stajalište Hanfe da je svaku promjenu visine kamatne stope ili visine obroka/rate leasinga Društvo trebalo svaki puta prije izmjene njihove visine posebno dogovarati s primateljem leasinga na kojeg se ta promjena odnosi. Kao argument Društvo u nastavku citira odredbe *Pravilnika o načinu i metodi izračuna realne godišnje kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu* („Narodne novine“ br. 42/07) i *Pravilnika o načinu i metodi izračuna iznosa ukupne naknade za ugovore o operativnom leasingu* („Narodne novine“ br. 46/07) koje govore o tome kako je u slučaju da se ugovara mogućnost izmjene nekih od elemenata izračuna „realne kamatne stope“ ili koje utječu na visinu obroka leasing društvo dužno primatelju leasinga pri sklapanju ugovora ponuditi mogućnost odabira načina obavješćavanja o navedenim promjenama. Društvo zaključuje kako iz navedenog jasno proizlazi da ukoliko je ugovorena promjenjiva rata/obrok po ugovoru o leasingu za navedenu promjenu je dostatna jednostrana obavijest leasing društva o nastupu navedene promjene.

Društvo navodi kako ugovori o leasingu u pravilu ulaze u kategoriju trajnog obveznog odnosa u smislu odredbe članka 211. ZOO-a u kojem je za razliku od trenutnog obveznog odnosa

nezamisliva i neprovediva, a i neekonomična situacija kod koje bi prije svake promjene nekog elementa koji utječe na izračun visine obroka/rate leasinga, davatelj i primatelj leasinga najprije vodili pregovore radi postizanja obostrane suglasnosti za izmjenu visine kamatne stope ili visine obroka rate/leasinga. Društvo zaključuje da s obzirom da je u općim uvjetima utvrdilo objektivne elemente koji utječu na izračun visine obroka/rate leasinga, za valjanost izmjene visine obroka/rate leasinga više nije trebalo ishoditi suglasnost primatelja leasinga, već je bilo ovlašteno samo utvrditi određenu promjenu elementa koji utječe na visinu rate/obroka leasinga i o tome obavijestiti primatelja leasinga.

Na kraju Društvo zaključuje kako je i Ministarstvo financija Republike Hrvatske 14. siječnja 2014. u postupku usklađivanja sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju izdalo priopćenje za javnost u kojem se navodi kako vjerovnici nisu u obvezi postići dogovor sa svakim pojedinim dužnikom oko izbora parametra i utvrđivanja fiksnog dijela kamatne stope već su ovlašteni samostalno definirati parametre promjenjivosti promjenjive kamatne stope (koji su zakonom definirani i taksativno navedeni) te utvrditi fiksni dio kamatne stope i o istome izvijestiti dužnike. Društvo se pita iz kojeg razloga Hanfa to onda dovodi u pitanje kada se na isti način određuje promjena visine kamatne stope s primateljima leasinga koji imaju svojstvo trgovca, poduzetnika ili druge pravne osobe.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora. Naime, navod Društva iz Prigovora u dijelu u kojem ističe da ukoliko je ugovorena promjenjiva rata/obrok po ugovoru o leasingu za navedenu promjenu je dostatna jednostrana obavijest leasing društva o nastupu navedene promjene bio bi točan ukoliko bi ugovorom o leasingu bilo ugovoreno kako promjena rate/obroka ovisi o promjeni jasno iskazane kamatne stope, a koja je opet vezana uz jasni i objektivni parametar na koji ugovorne strane ne mogu utjecati. Za takve izmjene ne bi bila potrebna suglasnost primatelja leasinga niti bi se trebao sastavljati dodatak ugovoru, već bi o navedenom primatelj leasinga trebao biti jasno obavješten kako bi uredno izvršio svoje ugovorne obveze. No Hanfa je nadzorom utvrdila kako ugovori o leasingu koje je Društvo sklapalo nisu bili ugovoreni s tako opisanom kamatnom stopom, već je mogućnost izmjene kamatnih stopa bila vezna uz nastupanje izvanrednih okolnosti kao što je promjena uvjeta refinanciranja.

Nadalje, odredbe *Pravilnika o načinu i metodi izračuna realne godišnje kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu* („Narodne novine“ br. 42/07) i *Pravilnika o načinu i metodi izračuna iznosa ukupne naknade za ugovore o operativnom leasingu* („Narodne novine“ br. 46/07) koje je Društvo navelo uređuju postupanje u ugovorima o leasingu u kojima je ugovorena mogućnost izmjene nekih od elemenata izračuna „realne godišnje kamatne stope“ odnosno ukupne naknade u dijelu obavještavanja primatelja leasinga o ovim promjenama. Međutim, navedene odredbe ni na koji način ne propisuju da za promjenu kamatne stope odnosno leasing rate/obroka nije potrebna suglasnost primatelja leasinga već da bi bila dostatna jednostrana obavijest leasing društva o nastupu promjene.

Hanfa se ne slaže s navodom Društva u Prigovoru da je postizanje suglasnosti za izmjenu visine kamatne stope ili visine obroka rate/leasinga s primateljem leasinga svaki puta prije same promjene nezamislivo, neprovedivo i neekonomično. Hanfa napominje da Društvo nije obračunavalo leasing rate/obroke temeljem promjenjive kamatne stope vezane uz neku referentnu kamatnu stopu što bi zahtijevalo učestalo usklađivanje leasing rate/obroka s promjenama tih referentnih kamatnih stopa. Naime, kako je utvrđeno nadzorom Društvo je kamatne stope mijenjalo jednom u 2008. te jednom u 2011. od čega je kod većine ugovora promjena izvršena samo jednom te slijedom toga Hanfa ne vidi zašto bi postizanje suglasnosti s primateljem leasinga o izmjeni tako bitnog dijela ugovora bilo neprovedivo i neekonomično.

Hanfa se ne slaže s navodom Društva iz Prigovora da je u općim uvjetima utvrdilo objektivne elemente koji utječu na izračun visine obroka/rate leasinga. Naime, Hanfa je izvršila uvid u ugovore o leasingu i pripadajuće opće uvjete kako bi utvrdila ugovornu osnovu za promjenu rata/obroka jer se i samo Društvo očitovalo kako su promjene kamatnih stopa provedene sukladno općim uvjetima ugovora o leasingu. Utvrđeno je kako navedene odredbe o

promjenjivosti kamatne stope ili leasing obroka pored jasnih i objektivnih razloga promjene kamatne stope/obroka kao što su uvođenje novih poreznih opterećenja ili promjene važećih odredbi zakona koje utječu na poslovanje leasing društva, kao dodatni razlog promjene kamatne stope navode i „promjenu uvjeta refinanciranja koji su temelj kalkulacije“. Iz navedenih odredaba općih uvjeta nije jasno određeno o čemu ovisi promjenjivost kamatnih stopa odnosno što znači pojam „promjena uvjeta refinanciranja“. Iz očitovanja Društva o razlozima promjene kamatnih stopa se može zaključiti da promjena uvjeta refinanciranja znači promjenu troška refinanciranja odnosno promjenu kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima Društvo financira svoje poslovanje (ugovore o leasingu). Ukoliko bi se navedenu odredbu tumačilo na taj način, nejasno je odnosi li se ta promjena na promjenu kamatne stope u primljenim kreditima nastalu zbog promjene vrijednosti referentne kamatne stope ili na promjenu kamatne stope u primljenim kreditima zbog promjene kamatne marže kao sastavnog dijela promjenjive kamatne stope. S obzirom na ovako nejasnu i neodređenu odredbu Hanfa je zaključila kako ugovorima o leasingu nisu jasno određene izmjene kamatnih stopa temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke. Društvo nije ugovorom točno odredilo način izmjene kamatne stope koji bi bio jasan i poznat primatelju leasinga te koji bi bio objektivne prirode na koji ugovorne strane ne bi svojevrijem mogle utjecati. Tako primatelju leasinga nisu na razumljiv način prezentirane njegove potencijalne obveze koje bi mogle dovesti do većih troškova kamata/leasing obroka od onih koje su inicijalno ugovorene.

Dodatno, Društvo je općim uvjetima odredilo kako se usklađivanje leasing rate/obroka uslijed promjene uvjeta refinanciranja ne smatra izmjenom ili dopunom ugovora te da se za takvo usklađivanje ne traži suglasnost primatelja leasinga. No uzimajući u obzir kako je Hanfa utvrdila kako je kriterij promjene rate/obroka uslijed promjene uvjeta refinanciranja neodređen, nejasan, neobjektivan te daje mogućnost Društvo da samostalno izmjeni kamatnu stopu bez opravdanog razloga, neobavještanje odnosno propuštanje postizanja dogovora sa primateljem leasinga o navedenoj promjeni ugovora protivno je odredbama tada važećeg ZOO-a iz 2008. Naime, sukladno načelima određenih ZOO iz 2008. ugovor predstavlja pravni posao koji se sklapa suglasnošću volja objiju ugovornih strana. Tako se i sukladno članku 247. ZOO iz 2008. (a koje vrijede i danas) ugovor smatra sklopljenim kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Nadzorom je utvrđeno da su se Društvo i primatelji leasinga kroz ugovorne odredbe ili prihvatanje ponude usuglasili o visini kamatne stope/leasing obroka koja nedvojbeno predstavlja bitan sastojak ugovora. S obzirom da se navedena načela i odredba ZOO-a odnose i na sve izmjene samog ugovora ugovorne strane bi se trebale usuglasiti i s izmjenama visine kamatne stope/leasing obroka. Iz toga razloga jednostrana promjena bilo koje ugovorne odredbe suprotna je načelu ugovaranja kako to određuju odredbe ZOO iz 2008. Iz navedenog je jasno da su odredbe općih uvjeta sastavljene na način da se prilikom izmjene kamatne stope/leasing obroka zbog promjene uvjeta refinanciranja izbjegne utjecaj primatelja leasinga na navedene izmjene odnosno da Društvo omogući da jednostrano izmijeni visinu kamatne stope/obroka.

Sukladno navedenom, Hanfa je nadzorom utvrdila kako Društvo u ugovorima o leasingu nije odredilo objektivne kriterije poznate i jasne primatelju leasinga na osnovu kojih bi se kamatna stopa u ugovorima o leasingu mogla mijenjati bez posebnog sporazuma između Društva i primatelja leasinga. Društvo je na osnovu netransparentnih kriterija samostalno mijenjalo kamatnu stopu ne pregovarajući s primateljem leasinga o navedenim promjenama.

Dodatno, Društvo se očitovalo da su primatelji leasinga o rekalkulacijama mjesečnih rata/obroka bili obavješteni u računima koji su izdani 1. kolovoza 2011. u kojima su dostavljene obavijesti o provedenim kalkulacijama. Sukladno očitovanju Društva Hanfa je zaključila kako su kod promjena kamatnih stopa po ugovorima o leasingu koji nisu sklopljeni s potrošačima primatelji leasinga bili obaviješteni o promjeni kamatne stope putem izdanog računa za kamatu/leasing obrok kojim je nastupila obveza za plaćanje te leasing rate/obroka. Iz navedenog je očito da je cilj opisanih obavijesti bio informirati primatelja leasinga o visini povećane leasing rate/obroka koju treba platiti, a ne obavještanje o namjeri izmjene

inicijalno ugovoreni uvjeta financiranja s kojom bi se primatelj leasinga kao ugovorna strana trebao usuglasiti.

Priopćenje za javnost Ministarstva financija Republike Hrvatske od 14. siječnja 2014. na koje se Društvo u Prigovoru poziva te koje se odnosi na postupanje obveznika u postupku usklađivanja elementa promjenjive kamatne stope s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju Hanfa smatra irelevantnim jer Društvo nije sklapalo ugovore s promjenjivom kamatnom stopom koja se sastoji od fiksnog dijela (marža) i promjenjivog dijela (ugovoreni promjenjivi parametar).

Na osnovu utvrđenog vidljivo je kako Društvo u ugovorima o leasingu nije detaljno i jasno naznačilo objektivne kriterije za promjenu kamatne stope koji bi bili poznati primatelju leasinga, da je kamatnu stopu samostalno mijenjalo bez opravdanog razloga te o tome primateljima leasinga nije slalo posebne obavijesti već ih je obavještavalo putem računa kojima je nastupila obveza za plaćanje rata/obroka. S obzirom na sve navedeno Hanfa ostaje pri utvrđenju iz Zapisnika kako su promjene rate/obroka kao bitnog elementa ugovora o leasingu izvršene netransparentno bez jasne ugovorne osnove te da na navedene promjene primatelj leasinga nije imao nikakvog utjecaja.

Vezano uz razloge za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu Društvo u Prigovoru napominje kako svaka promjena troškova njegovog refinanciranja u vidu povećanja anuiteta uslijed promjene ukupne kamatne stope, neovisno o činjenici, radi li se o promjeni nepromjenjivog dijela takve kamatne stope (odnosno kamatne marže po dikciji Zapisnika), ili se radi o promjeni referentne kamatne stope, s motrišta Društva predstavlja promjenu uvjeta refinanciranja, jer ima za posljedicu poskupljenje troškova refinanciranja na koje Društvo kao korisnik kredita, odnosno primatelj refinanciranja ne može utjecati. Društvo navodi da zbog navedenog nije osnovana tvrdnja u Zapisniku kako porast vrijednosti referentnih kamatnih stopa ne predstavlja promjenu uvjeta refinanciranja, već da bi predstavljao usklađivanje s ugovorenom referentnom kamatnom stopom. Također u istom smislu, navodi se u Prigovoru, nije osnovan ni navod Zapisnika, kako nije došlo do povećanja za Društvo troškova vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora. Naime, kao razlog povećanja kamatnih stopa u ugovorima o leasingu Društvo je u tijeku nadzora navelo povećanje troška refinanciranja odnosno povećanje kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima Društvo financira ugovore o leasingu.

Nadzorom je utvrđeno da je Društvo ugovore o leasingu sklopljene na duži rok (od 5 do 7 godina) početno financiralo iz kontokorentnih kredita koji imaju kratkoročni karakter. Navedene kratkoročne kontokorentne kredite Društvo je nakon jednog do dva mjeseca zamijenilo redovnim ugovorima o kreditu sklopljenim na duži rok (prosječno 4 godine) pri čemu su kamatne stope u redovnim ugovorima o kreditima prosječno bile veće za 0,5 postotnih bodova od kamatnih stopa u kontokorentnim kreditima. U listopadu 2008. odnosno srpnju 2011. (razdobljima koja su prethodila povećanju kamatnih stopa u ugovorima o leasingu) došlo je do porasta kamatnih stopa u redovnim ugovorima o kreditu u odnosu na početno ugovorene kamatne stope u prosječnom iznosu od 0,6 postotnih bodova. Prema tome, ukupno povećanje kamatnih stopa po ugovorima o kreditu koje, osim porasta kamatnih stopa u redovnim ugovorima o kreditu (prosječno 0,6 postotnih bodova), uključuje i povećanje kamatnih stopa prilikom zamjene kontokorentnih kredita s redovnim kreditima (prosječno 0,5 postotnih bodova) iznosilo je prosječno 1,1 postotnih bodova. Kako se očitovalo Društvo je jedan dio povećanja troškova refinanciranja prebacilo na primatelje leasinga na način da je povećalo kamatne stope u ugovorima o leasingu, a preostali dio je preuzelo na sebe.

Analizom navedenih povećanja kamatnih stopa u ugovorima o kreditu, koja su po očitovanju Društva bila razlog za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu, utvrđeno je sljedeće činjenično stanje. Porast troškova refinanciranja zbog zamjene kontokorentnih kredita (s manjom kamatom stopom) s redovnim ugovorima o kreditu (s većom kamatnom stopom) posljedica su ročne neusklađenosti izvora financiranja i plasmana u Društvu. Naime, Društvo

je kratkoročnim izvorima financiralo ugovore o leasingu na duži rok (u pravilu od 5 do 7 godina) te je prilikom zatvaranja tih kratkoročnih kredita novim kreditima došlo po povećanja prosječnog troška refinanciranja za Društvo. Nadalje, ugovori o redovnim kreditima bili su sklopljeni s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz određenu referentnu kamatnu stopu (3M EURIBOR + ugovorena marža). Nadzorom je utvrđeno da kod navedenih ugovora o kreditu nije došlo do promjene inicijalno ugovorene marže, već je utvrđeno da je do porasta kamatnih stopa u tim kreditima došlo zbog porasta referentnih kamatnih stopa (3m EURIBOR) kao sastavnog dijela promjenjive kamatne stope. Iz navedenog je razvidno da kod primljenih kredita nije došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta refinanciranja, već je povećanje kamatnih stopa isključivo posljedica ugovornog usklađivanja kamatnih stopa s promjenama ugovorene referentne kamatne stope.

Nadzorom je nadalje utvrđeno da je Društvo sklapalo ugovore o leasingu na način da godišnje kamatne stope (kod ugovora o financijskom leasingu) i leasing obroke (kod ugovora o operativnom leasingu) nije vezalo uz neki promjenjivi parametar (referentnu kamatnu stopu) te da su se isti mogli mijenjati nastupanjem izvanrednih okolnosti kao što je promjena uvjeta refinanciranja. S obzirom da nisu bili vezani uz neku referentnu kamatnu stopu temeljem koje bi se usklađivali, takvi ugovori su imali obilježja ugovora s fiksnom kamatnom stopom/leasing obrokom uz mogućnost njihove promjene zbog promjene uvjeta refinanciranja. S druge strane Društvo je za financiranje navedenih ugovora o leasingu koristilo ugovore o kreditu (kojima je zatvoreno početno financiranje putem kontokorentnih kredita) koji su sklopljeni s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz 3m EURIBOR.

Slijedom navedenog, razvidno je da Društvo nije imalo kamatno usklađene izvore financiranja i plasmane jer su kreditima s promjenjivom kamatnom stopom financirani ugovori o leasingu kod kojih je kamatna stopa imala nepromjenjiva obilježja. Prilikom porasta vrijednosti referentnih kamatnih stopa u razdobljima do listopada 2008. odnosno od ožujka 2010. do srpnja 2011. Društvo su, uslijed usklađivanja primljenih kredita s promjenama referentnih kamatnih stopa, rasle nominalne kamatne stope, a time i kamatni rashodi. S druge strane s obzirom da nominalne kamatne stope u ugovorima o leasingu nisu bile vezane uz promjene referentnih kamatnih stopa, leasing rate/obroci, a time i kamatni prihodi nisu se mijenjali. Povećanje kamatnih rashoda, uz istu razinu kamatnih prihoda dovelo je do smanjenja neto kamatnih prihoda (razlike između kamatnih prihoda i kamatnih rashoda) u Društvo. Radi kompenzacije navedenog smanjenja neto kamatnih prihoda, a time i dobiti, Društvo je odlučilo aktivirati spornu odredbu općih uvjeta te jednostrano povećati kamatne stope u ugovorima o leasingu, a time i kamatne prihode.

Društvo se tijekom nadzora očitovalo da je kao korisnik kredita u svrhu refinanciranja izloženo riziku povećanja troškova refinanciranja na koje samo ne može utjecati, pa je u svrhu održivosti svojeg poslovanja prisiljeno od takvog rizika se zaštititi ugovaranjem povećanja rata/obroka leasinga u slučaju povećanja takvih troškova. Kako je nadzorom utvrđeno porast troškova refinanciranja za Društvo jednim je dijelom nastupio zbog ročne neusklađenosti izvora financiranja i plasmana (zatvaranje kratkoročnih kredita s nižom kamatnom stopom s kreditima s većom kamatnom stopom) te zbog usklađivanja promjenjivih kamatnih stopa s porastom vrijednosti referentnih kamatnih stopa. Prema tome, činjenica je da Društvo ne može utjecati na kretanja tržišnih kamatnih stopa kao ni referentnih kamatnih stopa, ali se od njihovih promjena može zaštititi adekvatnim upravljanjem rizicima odnosno ročnim i kamatnim usklađivanjem izvora financiranja i plasmana kako bi njihov utjecaj na poslovanje Društva bio neutralan. Međutim, Društvo navedeno nije učinilo već je troškove koji su nastupili zbog propusta u upravljanju rizicima odlučilo prevaliti na primatelje leasinga povećanjem iznosa leasing rata/obroka.

Slijedom navedenog, Hanfa se ne slaže s navodima Društva iz Prigovora da svako povećanje troškova refinanciranja znači promjenu uvjeta refinanciranja koja je u ugovornim odredbama navedena kao glavni razlog za povećanje kamatnih stopa u ugovorima o leasingu. Kako je nadzorom utvrđeno Društvo je svoje poslovanje financiralo kreditima povezanog društva Raiffeisenlandesbank Oberösterreich AG od čega se većina odnosila na jednokratne kredite

sklopljene na duži rok s promjenjivom kamatnom stopom u visini tromjesečnog EURIBOR-a ili LIBOR-a uvećanom za određeni fiksni postotak (kamatnu maržu). Prema tome, uvjeti refinanciranja bili su jasno navedeni u primljenim kreditima na način da su bili iskazani sastavni dijelovi promjenjive kamatne stope i to fiksni dio koji se ne mijenja tijekom trajanja ugovora (kamatna marža) i promjenjivi dio koji se mijenja ovisno o promjenama referentne kamatne stope. Nadzorom je utvrđeno da u primljenim kreditima nije došlo do promjena inicijalno ugovorenih uvjeta refinanciranja kao što bi bila izmjena kamatne marže, vrste referentne kamatne stope, iznosa ili roka financiranja, već su kamatne stope rasle isključivo zbog porasta referentnih kamatnih stopa. Sukladno navedenom, Hanfa smatra da se promjena kamatne stope zbog promjene referentne kamatne stope ne smatra promjenom uvjeta refinanciranja već usklađivanjem s ugovorenim promjenjivim parametrom.

Hanfa se također ne slaže s navodima Društva da je zbog porasta referentnih kamatnih stopa došlo do poskupljenja troškova refinanciranja na koje Društvo kao korisnik kredita, odnosno primatelj refinanciranja nije moglo utjecati. Činjenica je da Društvo ne može utjecati na kretanja tržišnih kamatnih stopa kao ni referentnih kamatnih stopa, međutim činjenica je da Društvo može utjecati na uvjete pod kojim sklapa ugovore o leasingu kao i na uvjete pod kojim sklapa ugovore o kreditu kojima financira te ugovore o leasingu. S obzirom da je Društvo leasing plasmane financiralo primljenim kreditima od povezanog društva adekvatno upravljanje rizicima bi podrazumijevalo kamatnu, valutnu i ročnu usklađenost plasmana i izvora financiranja kako bi se zaštitilo od rizika na tržištu. Prema tome, ako je Društvo već odlučilo ugovarati leasing plasmane s nepromjenjivom kamatnom stopom moglo je za financiranje istih koristiti izvore financiranja s takvim obilježjima. Ili ako je već ugovaralo izvore financiranja s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz neku referentnu kamatnu stopu moglo je s takvom kamatnom stopom ugovoriti i leasing plasmane. Međutim, Društvo je svoj poslovni model postavilo na način da ugovore o leasingu s nepromjenjivom kamatnom stopom financira kreditima s promjenjivom kamatnom stopom te da moguće negativne efekte u slučaju materijalizacije kamatnog rizika prebacuje na primatelje leasinga.

Navod Hanfe iz Zapisnika koji Društvo osporava, kako nije došlo do povećanja za Društvo troškova vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu iznesen je u kontekstu toga da se početno ugovorena marža u primljenim kreditima kojima su financirani ugovori o leasingu nije povećala.

S obzirom na navedeno ne prihvaća se argument Društva iznesen u Prigovoru te Hanfa ostaje kod utvrđenja iz Zapisnika.

Nadalje, Društvo u Prigovoru obrazlaže kako posluje novčanim sredstvima koja se nalaze na poslovnom računu, a koja uvijek u jednoj mjeri imaju svoj izvor u drugim primicima izvan kredita za refinanciranje, uslijed čega refinanciranje niti jednog ugovora o leasingu nije moguće povezati u cijelosti s određenim izvorom financiranja, pa je Društvo vrlo često dio povećanja troška refinanciranja preuzelo na sebe te dodaje kako je navedene činjenice utvrdila i Hanfa.

Društvo također navodi da kada se radi o povećanju iznosa naknade za leasing uslijed povećanja troškova refinanciranja kako je Društvo postupalo vrlo restriktivno prema sebi, a na način, da je vodilo računa o opterećenju primatelja leasinga uslijed situacije povećanja troškova refinanciranja Društva na koje ni Društvo kao davatelj leasinga, kao niti primatelj leasinga nisu mogli utjecati.

Hanfa se slaže s navodima Društva da refinanciranje ugovora o leasingu nije u cijelosti moguće povezati s određenim izvorom financiranja. Međutim, cijeli poslovni model Društva bio je postavljen na kamatno neusklađenim izvorima financiranja i plasmanima. Naime, Društvo je kreditima sklopljenim s promjenjivim kamatnim stopama koje su bile vezane uz promjene referentnih kamatnih stopa financiralo ugovore o leasingu kod kojih kamatne stope nisu bile vezane uz promjene referentnih kamatnih stopa. Na taj način Društvo je imalo neusklađene izvore i plasmane čime se izložilo riziku promjene referentnih kamatnih stopa. Kada se zbog značajnog porasta referentnih kamatnih stopa taj rizik materijalizirao (povećale su se kamatne stope na primljene kredite, a kamatne stope u ugovorima o leasingu se nisu mijenjale) i ugrozio

poslovni rezultat Društva, Društvo je odlučilo aktivirati sporne odredbe ugovora o leasingu i povećati kamatne stope u ugovorima o leasingu.

S obzirom da je do materijalizacije kamatnog rizika došlo isključivo zbog propusta Društva u upravljanju rizicima Društvo je trebalo sve negativne efekte povećanja troška refinanciranja preuzeti na sebe, a ne dio njih neopravdano prebacivati na primatelje leasinga. Kada je zbog smanjenja referentnih kamatnih stopa došlo do smanjenja troška refinanciranja Društvo je ostvarilo pozitivne efekte, ali ih u tom trenutku nije odlučilo podijeliti s primateljima leasinga u vidu smanjenja kamatnih stopa u ugovorima o leasingu, već ih je zadržalo za sebe.

Uzimajući u obzir sve navedeno Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora te ostaje pri utvrđenjima iz Zapisnika da Društvo nije imalo opravdane razloge za podizanje kamatne stope u ugovorima o leasingu jer nije došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja (povećanja marži) u primljenim kreditima kojima su financirani ugovori o leasingu (kod kojih je Društvo povećalo kamatne stope) odnosno da nije došlo do povećanja troškova za Društvo vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu te da je do povećanja kamatnih stopa u primljenim kreditima jednim dijelom došlo zbog porasta vrijednosti referentnih kamatnih stopa (što ne predstavlja promjenu uvjeta refinanciranja, već usklađivanje s ugovorenim referentnom kamatnom stopom), a drugim dijelom zbog ročne neusklađenosti izvora financiranja i plasmana (zatvaranje kratkoročnih kredita s nižom kamatnom stopom s kreditima s većom kamatnom stopom).

Društvo u Prigovoru zaključno navodi kako nije osnovano utvrđenje iz Zapisnika da bi članovi uprave Društva neosnovanom naplatom obroka/rata leasinga postupali nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, kao i da ne bi štitali integritet tržišta leasinga.

No kako je već u ovom Rješenju obrazloženo Hanfa je nadzorom postupanja Društva zaključila kako je povećane troškove kamata na primljene kredite koji su nastali za Društvo zbog propusta u upravljanju rizicima Društvo neopravdano prevalilo na primatelje leasinga na način da je jednostrano i selektivno povećalo inicijalno ugovorene kamatne stope temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke pri čemu za navedeno nije imalo jasne ugovorne odredbe i opravdane razloge te o navedenim izmjenama nije na primjeren način obavijestilo primatelje leasinga. Tako povećane kamatne stope Društvo je održavalo do isteka ugovora te je na taj način primateljima leasinga zaračunalo leasing rate/obroke u iznosu većem od inicijalno ugovorenog.

Pored navedenog, sva leasing društva koja su dobila odobrenje Hanfe za obavljanje poslova leasinga dužna su sukladno članku 77. Zakona poslovati u skladu s odredbama Zakona, propisima donesenima na temelju njega, u skladu s drugim propisima, s propisima o upravljanju rizicima, kao i u skladu s vlastitim pravilima i standardima, pravilima struke te na način koji omogućuje uredno funkcioniranje leasing društva. Stoga bilo kakvo nepridržavanje njegovih odredbi ili bilo kojih odredbi po kojima je leasing društvo dužno postupati narušava integritet reguliranog leasing tržišta jer takvo leasing društvo osigurava na nezakonit način povoljniji položaj u odnosu na ostala leasing društva koja se pridržavaju svih zakonskih i podzakonskih odredbi. Uzimajući u obzir navedeno Hanfa ostaje pri utvrđenjima iz Zapisnika.

Slijedom svega navedenog, Hanfa je odlučila da je Društvo dužno dostaviti pisano očitovanje Hanfi o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene na dan 1. studenog 2008., 1. kolovoza 2011. i 1. rujna 2011. povećanjem inicijalno ugovorene leasing rate/obroka kroz povećanje godišnje kamatne stope temeljem koje je obračunavalo te leasing rate/obroke, a kako je to naloženo u točki 1.2. izreke ovog Rješenja.

2. Razmatrajući obim i utjecaj utvrđenih nepravilnosti na korisnike usluga leasinga Hanfa je sukladno članku 101. stavku 2. točki 7., a u svezi članka 101. stavka 1. točke 4. Zakona naložila Društvu posebnu nadzornu mjeru objave obavijesti o donesenom predmetnom rješenju na internetskoj stranici Društva te postavljanje mrežne veze na predmetno rješenje

koje će se objaviti na internetskoj stranici Hanfe, kao i zabranu uklanjanja navedene obavijesti sa početne internetske stranice Društva u razdoblju od 60 (šezdeset) dana od dana objave kako bi sve zainteresirane osobe bile obavještene o navedenom nalogu.

Na temelju rezultata cjelokupnog postupka, provedenog na temelju odredbe članka 78. Zakona, a sukladno članku 9. i 96. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09, dalje u tekstu: ZUP), odlučeno je kao u izreci Rješenja, a sve uzimajući u obzir da se time u većoj mjeri nego što je to nužno ne ometa redovito poslovanje Društva, sve u skladu s načelom zaštite prava stranaka i javnog interesa iz članka 6. ZUP-a.

Odlučujući o dužini rokova u kojima je Društvo dužno postupiti po Rješenju, Hanfa je uzela u obzir prirodu i obujam obveze te ocijenila da je navedeni rok za izradu i dostavu izvješća Hanfi primjeren i logičan sukladno članku 79. stavku 2. ZUP-a.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman

KLASA: UP/I 973-06/20-01/02
URBROJ: 326-01-50-52-521-21-7
Zagreb, 22. travnja 2021.